

**Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»
Юридичний факультет
Факультет економіки та інформаційних технологій
Кафедра фінансів, обліку та фундаментальних економічних дисциплін**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Декан юридичного факультету

С.В. Матвеев

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ПОДАТКОВА СИСТЕМА
(назва навчальної дисципліни)**

підготовки перший (бакалаврський) рівень
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань 08 «Право»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 08 «Право»
(код і найменування спеціальності)

освітньо-професійної програми «Право»
(найменування освітньої програми)

тип дисципліни дисципліна професійної підготовки

2020 рік

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

_____

(підпис)

І.В.Шаповалова

(прізвище, ініціали)

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою фінансів, обліку та
фундаментальних економічних дисциплін
Протокол №1 від «28» серпня 2020 року

Завідувач кафедри

Т.М.Сугак

Розробники Браславець Олексій Юрійович, ст. викладач

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: українська

Статус дисципліни: вибіркова навчальна дисципліна

Передумови вивчення навчальної дисципліни: Вивчення дисципліни повинне базуватись на знаннях, отриманих здобувачами вищої освіти під час опанування ними фундаментальних положень таких навчальних дисциплін як Основи права Європейського Союзу, Цивільне процесуальне право, Кримінальне процесуальне право, Господарське право та ін.

Предметом вивчення навчальної дисципліни *«Податкова система»* є суспільні відносини, що виникають у зв'язку із оподаткуванням фінансово-господарської діяльності підприємств та економічної діяльності фізичних осіб.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин 5 кредити ECTS.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни *«Податкова система»* є набуття знань з основ податкової системи та проведення податкової політики; знань з загальної теорії оподаткування; термінології оподаткування; класифікації податків; 2) знань про основні принципи побудови систем оподаткування та особливості податкової системи та податкової політики України; 3) знань про організацію податкової служби та податкової роботи в Україні.

Основними завданнями навчальної дисципліни *«Податкова система»* є засвоєння сутності й видів податків; засвоєння механізму оподаткування; формування навичок податкової роботи..

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна *«Податкова система»* забезпечує набуття здобувачами вищої освіти компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК2	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК3	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК4	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК6	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК7	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК1	Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.
СК13	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.
СК14	Здатність до консультивання з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

Програмні результати навчання (ПР)

ПР2	Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.
ПР9	Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.
ПР12	Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.
ПР15	Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.
ПР20	Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.
ПР23	Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

4. Структура навчальної дисципліни

№ пп	Найменування тем курсу	Кількість годин									
		Денна форма					Заочна форма				
		Всього	Лекції	Семінари	СРС	ІКР	Всього	Лекції	Семінари	СРС	ІКР
Змістовний модуль 1.											
1	Тема 1. Зародження та розвиток податків	10	4	2	4	0	10	2	2	6	0
2	Тема 2. Сутність та функції податків.	10	4	2	4	0	10	0	0	10	0
3	Тема 3. Податкова система України. Податкова служба України.	10	3	0	7	0	10	0	0	10	0
4	Тема 4. Податок на доходи фізичних осіб	10	4	2	4	0	10	2	0	8	0
5	Тема 5. Податок на прибуток підприємств	10	4	2	4	0	10	3	0	7	0
6	Тема 6. Оподаткування транспорту та землі	10	3	0	7	0	10	0		10	0
7	Тема 7. Спеціальні податкові режими	15	4	2	9	0	15	0	0	15	0
Разом модуль 1		75	26	10	39	0	75	7	2	66	0
Змістовний модуль 2.											
8	Тема 8. Мито	14	4	1	9	0	14	2	2	10	0
9	Тема 9. Специфічні акцизи (Акцизний податок)	14	4	1	9	0	14	2	0	12	0
10	Тема 10. Універсальні акцизи (Податок на додану вартість)	10	6	2	2	0	10	0	0	10	0
11	Тема 11. Місцеві податки та збори	11	4	2	5	0	11	0	0	11	0
12	Тема 12. Внески та обов'язкові платежі до державних цільових	12	4	2	6	0	12	1	0	11	0

	фондів. Єдиний соціальний внесок										
13	Тема 13. Рентні та ресурсні платежі	14	4	2	8	0	14	2	0	12	0
Разом модуль 2		75	26	10	39	0	75	7	2	66	0
Усього годин		150	52	20	78	0	150	14	4	132	0
Форма підсумкового контролю: диференційований залік											

5. Зміст програми навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1.

Тема 1. Зародження та розвиток податків

Основний зміст теми розкривається в питаннях: Генезис податків. Зародження держави і податків. Історичний розвиток форм оподаткування і функцій податків.

Тема 2. Сутність та функції податків

Основний зміст теми розкривається в питаннях: Сутність податків. Визначення податків, їх ознаки. Функції податків. Фіскальна функція, механізм її реалізації. Податки як основа фінансової бази держави. Регулююча функція. Розподільча та контрольна функції податків.

Термінологія оподаткування. Елементи податку: суб'єкт (платник) і носій, об'єкт оподаткування, джерело сплати, одиниця оподаткування, податкова ставка і квота.

Методи побудови податкових ставок. Тверді і процентні ставки. Види процентних ставок: пропорційні, прогресивні і регресивні, їх комбінації. Проста і складна прогресії оподаткування.

Тема 3. Податкова система України. Податкова служба України

Основний зміст теми розкривається в питаннях: Класифікація податків, її ознаки. Класифікація податків за економічним змістом об'єкта оподаткування: податки на доходи, майно, споживання та ресурсні (рентні) платежі. Класифікація за ознакою органів державної влади, які їх встановлюють: загальнодержавні і місцеві податки. Класифікація податків в залежності від способу їх справляння – розкладні і окладні податки. Прямі і непрямі податки: їх характеристика та економічний зміст. Види прямих податків: реальні та особисті. Регулюючий механізм окремих видів прямих податків. Види непрямих податків. Переваги та недоліки прямих й непрямих податків, їх місце в податковій системі.

Податкова система. Поняття податкової системи і вимоги до неї. Структурна побудова податкової системи. Податкова система України, основні етапи її становлення. Склад та структура податкової системи України, законодавчі акти, що її регламентують. Податковий кодекс України.

Ідеали оптимального оподаткування: економічна ефективність і соціальна справедливість. Податки як інструмент фінансового регулювання розвитку суспільства. Рівноцінність в оподаткування різних суб'єктів.

Податкова політика: поняття податкової політики та її напрямки. Фактори, що визначають напрямки і характер податкової політики. Принципи оподаткування: класичні принципи оподаткування А.Сміта та сучасні принципи побудови податкової системи України, їх реалізація.

Державна податкова служба України. Законодавство України про податкову службу. Організаційна структура та функції органів державної податкової служби в Україні. Права і відповідальність працівників органів державної податкової служби.

Облік платників і надходжень податків. Відповідальність платників за своєчасність і правильність розрахунків з бюджетом і за подання декларацій.

Тема 4. Податок на доходи фізичних осіб

Основний зміст теми розкривається в питаннях: Основні принципи побудови податку на доходи фізичних осіб. Елементи податку: суб'єкти та об'єкти оподаткування, предмет оподаткування, загальні засади формування бази оподаткування, система ставок оподаткування, система пільг з податку; характеристика окремих елементів. Категорії суб'єктів та об'єктів

оподаткування, режими оподаткування різних категорій.

Нормативно-правова база, якою регулюються питання оподаткування доходів фізичних осіб. Податок на доходи фізичних осіб в Податковому кодексі України. Зміст, структура, соціально-економічне значення та порівняльна характеристика.

Оподаткування доходів, одержаних з різних джерел. Основний алгоритм обчислення податку на доходи фізичних осіб. Особливості визначення об'єкту оподаткування та формування бази оподаткування: суми виплат, що не включаються до сукупного річного оподаткованого доходу; суми виплат, на які зменшується дохід з метою оподаткування (податкові знижки). Ставки податку. Особливість визначення суми податкового окладу.

Особливості оподаткування доходів, одержаних від здійснення підприємницької діяльності без утворення юридичної особи (фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності). Форми сплати податку в залежності від видів та форм підприємницької діяльності.

Річний перерахунок сум прибуткового податку: порядок, алгоритм та терміни проведення, документальне оформлення річних перерахунків.

Особливості оподаткування доходів нерезидентів та негромадян – резидентів України.

Декларування доходів фізичних осіб. Категорії платників, що зобов'язані декларувати свої доходи. Форми податкових декларацій в Україні, їх структура. Порядок їх заповнення та терміни подання для різних категорій платників.

Тема 5. Податок на прибуток підприємств

Основний зміст теми розкривається в питаннях: Поняття про дохід і прибуток та порядок їх обчислення. Корпоративний прибутковий податок як основний вид особистого прямого оподаткування юридичних осіб: світовий досвід.

Роль і значення податку у формуванні доходів бюджетів, регулюванні доходів підприємств різних форм власності, стабілізації економіки і грошового обігу. Податок на прибуток підприємств у Податковому кодексі України. Склад платників податку.

Податок на прибуток підприємства: економічний зміст та сутність. Платники податку. Об'єкт оподаткування. Порядок обчислення оподаткованого прибутку. Алгоритми визначення основних показників, необхідних для обчислення оподаткованого прибутку. Амортизація та амортизаційна політика. Порядок обчислення амортизаційних відрахувань.

Порядок обчислення податку на прибуток і складання декларації з податку на прибуток. Система ставок податку і пільги. Значення пільг та порядок їх надання.

Оподаткування окремих категорій платників податку: банківських і страхових організацій, підприємств з іноземними інвестиціями та нерезидентів, неприбуткових організацій, відокремлених підрозділів (філій).

Камеральна перевірка звітів і балансів, податкових декларацій і розрахунків податків на доходи платників різних форм власності та організаційно-правових форм; фінансові і адміністративні санкції за порушення вимог законодавства щодо оподаткування прибутку.

Тема 6. Оподаткування транспорту та землі

Основний зміст теми розкривається в питаннях: Збір за першу реєстрацію транспортного засобу. Економічна сутність оподаткування транспортних засобів в Україні. Нормативно-правова база, якою регулюється оподаткування власників транспортних засобів. Податковий кодекс України та транспортне оподаткування.

Суб'єкти та об'єкти оподаткування. Класифікація об'єктів оподаткування відповідно до чинного законодавства України. Предмети оподаткування для різних видів транспортних засобів. Система ставок податку. Алгоритм обчислення та сплати податку до бюджету. Терміни сплати податку. Пільги та порядок їх надання.

Економічна сутність оподаткування землі в Україні. Нормативно-правова база, якою регулюються земельні відносини в Україні. Плата за землю в Україні та її форми: земельний податок та орендна плата. Суб'єкти та об'єкти оподаткування. Класифікація земельних ділянок з метою оподаткування. Предмет оподаткування. Система ставок земельного податку та їх диференціація в залежності від класифікації земельних ділянок. Пільги з плати за землю.

Організація обліку суб'єктів оподаткування платою (податком) за землю. Кадастровий метод обліку об'єктів оподаткування.

Тема 7. Спеціальні податкові режими

Основний зміст теми розкривається в питаннях: Види й форми спеціальних податкових режимів, передбачених чинним законодавством України. Єдиний податок. Фіксований сільськогосподарський податок. Збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну і теплову енергію, крім електроенергії, виробленої кваліфікованими когенераційними установками. Збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на природний газ для споживачів усіх форм власності.

Особливості обкладення платників податку окремими податками і зборами (обов'язковими платежами).

Порядок переходу до сплати податків за спрощеною системою оподаткування або відмови від сплати податків за спрощеною системою оподаткування.

Фінансово-економічний зміст єдиного податку. Правова база єдиного податку. Алгоритм справляння та процедура обчислення й сплати єдиного податку. Основні елементи єдиного податку.

Змістовий модуль 2.

Тема 8. Мито

Основний зміст теми розкривається в питаннях: Економічний зміст мита. Мито як складова податкової системи держави та інструмент тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Митна політика держави. Види мита.

Елементи мита: суб'єкт, об'єкт, база оподаткування, ставки. Особливості визначення бази оподаткування – митної вартості. Види ставок мита (адвалорні та специфічні; повні, пільгові та преференційні).

Порядок обчислення мита та алгоритм розрахунку.

Тема 9. Специфічні акцизи (Акцизний податок)

Основний зміст теми розкривається в питаннях: Суть і значення акцизного податку. Платники і об'єкти акцизного податку. Визначення оподатковуваного обороту. База оподаткування для адвалорного та специфічного оподаткування. Пільги. Характеристика ставок акцизного податку: адвалорні та специфічні ставки. Порядок обчислення. Формування цін з ПДВ і акцизним податком, обчислення акцизного податку, складання розрахунків. Порядок обчислення акцизного податку з імпортованих товарів, ввезених з-за меж митних кордонів України. Строки сплати в бюджет і звітність платників.

Порядок маркування алкогольних та тютюнових виробів марками акцизного податку. Контроль органів державної податкової служби за платниками акцизного податку. Відповідальність платників за порушення порядку обчислення і сплати у бюджет акцизного податку.

Тема 10. Універсальні акцизи (Податок на додану вартість)

Основний зміст теми розкривається в питаннях: Економічна природа і значення податку на додану вартість в забезпеченні доходної частини бюджету. ПДВ у Податковому кодексі України. Платники ПДВ. Об'єкт оподаткування і порядок його визначення. Визначення оподатковуваного обороту.

Пільги по податку, порядок їх надання, ставки податку. Порядок обчислення ПДВ і терміни сплати в бюджет: податкове зобов'язання та податковий кредит; дата виникнення податкового зобов'язання.

Особливості обчислення і сплати податку для окремих платників і за окремими товарами (роботами, послугами).

Порядок ведення обліку податку та складання розрахункових і відвантажувальних документів. Податковий облік ПДВ. Книги обліку придбання та продажу товарів (робіт, послуг). Податкова накладна.

Звітність платників і контроль органів державної податкової служби. Відповідальність платників за неправильне обчислення та несвоєчасну сплату податку в бюджет.

Тема 11. Місцеві податки та збори

Основний зміст теми розкривається в питаннях: Місцеві податки та збори в Україні: економічна сутність та значення. Нормативно-правова база місцевого оподаткування в Україні. Повноваження органів місцевого самоврядування (місцевих Рад) щодо встановлення місцевих

податків в Україні.

Види місцевих податків та зборів в Україні. Характеристика окремих видів місцевих податків і зборів та їх елементи: суб'єкти, об'єкти та предмет оподаткування, ставки платежів. Порядок сплати податків та зборів до бюджетів. Пільги щодо місцевого оподаткування.

Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки – як провідний місцевий податок. Економічна сутність та зміст оподаткування нерухомого майна. Особливості алгоритму й процедури обчислення та сплати податку на нерухоме майно.

Тема 12. Внески та обов'язкові платежі до державних цільових фондів. Єдиний соціальний внесок

Основний зміст теми розкривається в питаннях: Економічна сутність та значення внесків юридичних та фізичних осіб до державних цільових фондів. Види державних цільових фондів: Пенсійний фонд України, Фонд соціального страхування України, Фонд соціального страхування України на випадок безробіття, Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві. Основні тенденції розвитку внесків до державних цільових фондів: світовий та вітчизняний досвід. Персоніфікація внесків на державне пенсійне страхування.

Елементи оподаткування обов'язковими внесками до державних цільових фондів: суб'єкти та об'єкти оподаткування. Особливості формування бази оподаткування. Порядок нарахування та сплати до бюджету. Нарухування на фонд заробітної плати та відрахування з заробітної плати та інших видів доходів до соціальних фондів, їх вплив на структуру фінансів суб'єктів господарювання та особистих доходів фізичних осіб.

Специфіка процедури обчислення та сплати єдиного соціального внеску.

Тема 13. Рентні та ресурсні платежі

Основний зміст теми розкривається в питаннях: Збір за спеціальне використання лісових ресурсів. Лісовий кодекс. Значення платежів, види платежів. Основні елементи збору. Пільги. Порядок і строки сплати в бюджет.

Обов'язки органів державної податкової служби щодо контролю за правильним обчисленням і своєчасною сплатою платежів за спеціальне використання лісових ресурсів.

Збір за використання води. Суть і значення збору. Платники, порядок обчислення і строки сплати в бюджет. Пільги. Звітність платників та контроль органів податкової служби.

Збір за користування радіочастотним ресурсом України. Суть і значення збору. Платники, порядок обчислення і строки сплати в бюджет. Пільги. Звітність платників та контроль органів податкової служби.

6. Теми лекцій

№	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1	Тема 1. Зародження та розвиток податків	4	2
2	Тема 2. Сутність та функції податків.	4	0
3	Тема 3. Податкова система України. Податкова служба України.	3	0
4	Тема 4. Податок на доходи фізичних осіб	4	2
5	Тема 5. Податок на прибуток підприємств	4	3
6	Тема 6. Оподаткування транспорту та землі	3	0
7	Тема 7. Спеціальні податкові режими	4	0

8	Тема 8. Мито	4	2
9	Тема 9. Специфічні акцизи (Акцизний податок)	4	2
10	Тема 10. Універсальні акцизи (Податок на додану вартість)	6	0
11	Тема 11. Місцеві податки та збори	4	0
12	Тема 12. Внески та обов'язкові платежі до державних цільових фондів. Єдиний соціальний внесок	4	1
13	Тема 13. Рентні та ресурсні платежі	4	2
Усього годин		52	14

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-
Усього годин		-	-

8. Теми семінарських занять

№	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1	Тема 1. Зародження та розвиток податків	2	2
2	Тема 2. Сутність та функції податків.	2	0
3	Тема 3. Податкова система України. Податкова служба України.	0	0
4	Тема 4. Податок на доходи фізичних осіб	2	0
5	Тема 5. Податок на прибуток підприємств	2	0
6	Тема 6. Оподаткування транспорту та землі	0	
7	Тема 7. Спеціальні податкові режими	2	0
8	Тема 8. Мито	1	2
9	Тема 9. Специфічні акцизи (Акцизний податок)	1	0
10	Тема 10. Універсальні акцизи (Податок на додану вартість)	2	0
11	Тема 11. Місцеві податки та збори	2	0
12	Тема 12. Внески та обов'язкові платежі до державних цільових фондів. Єдиний соціальний внесок	2	0

13	Тема 13. Рентні та ресурсні платежі	2	0
Усього годин		20	4

9. Теми самостійної роботи

№	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1	Тема 1. Зародження та розвиток податків	4	6
2	Тема 2. Сутність та функції податків.	4	10
3	Тема 3. Податкова система України. Податкова служба України.	7	10
4	Тема 4. Податок на доходи фізичних осіб	4	8
5	Тема 5. Податок на прибуток підприємств	4	7
6	Тема 6. Оподаткування транспорту та землі	7	10
7	Тема 7. Спеціальні податкові режими	9	15
8	Тема 8. Мито	9	10
9	Тема 9. Специфічні акцизи (Акцизний податок)	9	12
10	Тема 10. Універсальні акцизи (Податок на додану вартість)	2	10
11	Тема 11. Місцеві податки та збори	5	11
12	Тема 12. Внески та обов'язкові платежі до державних цільових фондів. Єдиний соціальний внесок	6	11
13	Тема 13. Рентні та ресурсні платежі	8	12
Усього годин		78	132

10. Теми лабораторних занять

№ пп	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
<i>Не заплановано навчальним планом</i>		-	-

11.Завдання для самостійної роботи

- 1 Історичний розвиток оподаткування: світовий та вітчизняний досвід
- 2 Функції податків: економічний зміст та коротка характеристика
- 3 Елементи податків та їх загальна характеристика
- 4 Податкові ставки та методи їх побудови
- 5 Принципи оподаткування: порівняльний аналіз класичних принципів А.Сміта та

існуючих принципів оподаткування в Україні

- 6 Система оподаткування в Україні: економічний зміст та характеристика
- 7 Класифікація податків в Україні за різними ознаками: загальна характеристика
- 8 Непряме оподаткування в Україні: економічний зміст та характеристика
- 9 Пряме оподаткування в Україні: економічний зміст та характеристика
- 10 Державна податкова служба в Україні: її структура, загальна характеристика функцій та права працівників органів ДПС
- 11 Місцеві податки та збори: загальна характеристика та елементи податків
- 12 Оподаткування доходів фізичних осіб: загальна характеристика та елементи податку
- 13 Оподаткування прибутку підприємств: загальна характеристика та елементи податку
- 14 Податок на додану вартість: загальна характеристика та елементи податку
- 15 Земельне та майнове оподаткування: загальна характеристика та елементи податків
- 16 Акцизний збір: загальна характеристика та елементи податку
- 17 Внески до державних цільових фондів: загальна характеристика та елементи платежів
- 18 Рентні та ресурсні платежі: їх загальна характеристика та елементи
- 19 Мито як особливий вид непрямого оподаткування: загальна характеристика та елементи податку

Завдання 2 (Практичне).

ВАРІАНТ 1.

Суб'єкт підприємницької діяльності, що зареєстрований як платник податку на додану вартість, в звітному періоді має наступні показники діяльності:

- виробляється та реалізується споживачам продукція трьох видів:
вид А – звільнена від оподаткування ПДВ; вид Б – спрямовується на експорт;
вид В – не має особливих умов щодо оподаткування та реалізується на загальних підставах;
- закуплено сировини та матеріалів для виробництва продукції трьох видів на суму 350000 грн. (без урахування ПДВ); надходження сировини та сплата ПДВ підтверджена відповідними податковими накладними;
- 10% сировини пішло на виробництво продукції виду А; 40 % – на виробництво продукції виду Б; решта – на виробництво продукції виду В;
- обсяг реалізації готової продукції (без урахування ПДВ) становить: по продукції виду А – 135000 грн.; по продукції виду Б – 640000 грн.; по продукції виду В – 375000 грн.

Визначити:

1. Суми, що можуть бути віднесені платником податку до складу податкового кредиту з ПДВ.
2. Суми, що відносяться платником до складу податкового зобов'язання з ПДВ.
3. Суму податкового окладу з ПДВ (сальдо розрахунків з бюджетом).
4. Суми грошових коштів, що будуть сплачені підприємством постачальникам та одержані підприємством від споживачів в процесі проміжного споживання, виробництва та реалізації продукції.

ВАРІАНТ 2.

Суб'єкт підприємницької діяльності – платник податку на прибуток в звітному кварталі мав наступні показники діяльності:

- обсяг реалізації продукції власного виробництва (виручка від реалізації) становить 1,5 млн. грн.; в тому числі сума податку на додану вартість становить 250050 грн., акцизний збір – 120000 грн.;
- вартість сировини та матеріалів, що були використані при виробництві реалізованої продукції, становить 25000 грн. (без урахування ПДВ);
- фонд заробітної плати найманого персоналу становить в звітному періоді 60000 грн.;
- середньоспискова чисельність штатних працівників підприємства умовно становить 100 осіб (щомісячна та протягом кварталу не змінювалась);
- при виробництві продукції використовувались основні засоби другої групи, балансова вартість яких на початок попереднього кварталу становила 5000 грн.; сума амортизаційних відрахувань в попередньому кварталі становила 300 грн.

Визначити:

1. Величину доходу підприємства.

2. Величину витрат підприємства, в т.ч.:
3. суму нарахувань на ФОП – внесків до Пенсійного фонду України (за чинними ставками);
4. суму нарахувань на ФОП – внесків до Фонду соціального страхування (за чинними ставками);
5. суму нарахувань на ФОП – внесків до Фонду соціального страхування на випадок безробіття (за чинними ставками);
6. Величину амортизаційних відрахувань 2 групи основних фондів (за чинними нормативами).
7. Величину оподаткованого прибутку підприємства.
8. Суму податку на прибуток підприємства (за чинною ставкою).

12. Питання для підготовки до модульного та підсумкового контролю (диференційованого заліку)

ЗАВДАННЯ 1. Дайте визначення таким податковим поняттям:

- авансові платежі податків;
- адвалорні ставки акцизів;
- акциз;
- балансова вартість основних засобів;
- витрати виробництва та обігу;
- доходи підприємства;
- відносні тверді ставки оподаткування;
- глобальний метод оподаткування;
- грошова оцінка земельної ділянки;
- декларація з податку на доходи фізичних осіб;
- єдиний податок;
- загальний річний оподатковуваний дохід фізичної особи;
- звичайна ціна;
- земельний кадастр;
- індикативна ціна (максимальна роздрібна ціна);
- корпоративний прибутковий податок;
- митна вартість товарів;
- мито;
- мінімальна заробітна плата;
- місцеві податки та збори;
- недоїмка з податку;
- неприбуткова організація;
- непряме оподаткування;
- об'єкт оподаткування;
- одиниця оподаткування;
- одноразовий патент;
- оподатковуваний дохід фізичної особи – суб'єкта підприємницької діяльності;
- оподатковуваний прибуток підприємства;
- особисте оподаткування;
- пасивні доходи;
- податкова заборгованість;
- податкова накладна;
- податкове зобов'язання з ПДВ;
- податковий кредит з ПДВ;
- податковий кредит з податку з доходів фізичних осіб;
- податковий облік;

- податковий оклад;
- податкові знижки;
- предмет оподаткування;
- прогресивні ставки оподаткування;
- пряме оподаткування;
- пряме особисте оподаткування;
- пряме реальне оподаткування;
- реальне оподаткування;
- регресивні ставки оподаткування;
- регулююча функція податків;
- річний перерахунок податку на доходи фізичних осіб;
- середні ставки плати за землю;
- скоригований валовий дохід підприємства;
- соціальна податкова пільга;
- соціальна функція податків;
- специфічні акцизи;
- специфічні ставки акцизів;
- суб'єкт-носій та суб'єкт-агент оподаткування;
- тверді ставки оподаткування;
- універсальний акциз;
- фізичні особи, що мають постійне місце проживання в Україні (резиденти);
- фіксований податок;
- фіскальна монополія;
- фіскальна функція податків;
- шедулярний метод оподаткування;

ЗАВДАННЯ 2-3. Дайте відповіді на такі теоретичні запитання:

1. Адміністративний штраф, фінансова санкція та пеня за порушення податкового законодавства: сутність, фінансово-економічна характеристика та загальна методика обчислення.
2. Алгоритм обчислення й сплати транспортного збору та система ставок.
3. Алгоритм обчислення податку з доходів фізичних осіб, що працюють на умовах трудового договору.
4. Амортизація та амортизаційна політика. Їх роль та місце в процесі оподаткування прибутку підприємств.
5. Види державних цільових фондів та платежі до них: Пенсійний фонд України, Фонд соціального страхування України, Фонд соціального страхування України на випадок безробіття.
6. Види непрямих податків: акцизи, мита, фіскальні монополії. Їх класифікаційні ознаки, економічний зміст та загальна характеристика.
7. Види процентних ставок: пропорційні, прогресивні і регресивні, їх комбінації. Роль ставок в процесі оподаткування.
8. Види прямих податків: реальні та особисті. Їх класифікаційні ознаки, економічний зміст та загальна характеристика.
9. Державна податкова служба України, її структура та функції. Нормативно-правові акти України про податкову службу.
10. Мито: економічний зміст, платники, об'єкти оподаткування та ставки.
11. Економічний зміст та сутність податків.
12. Елементи ПДВ: платники, об'єкт оподаткування і порядок його визначення, ставки податку, пільги з ПДВ.
13. Елементи плати за землю: суб'єкти та об'єкти оподаткування, ставки, пільги, загальний алгоритм оподаткування.
14. Елементи транспортного збору: суб'єкти та об'єкти оподаткування, ставки та пільги з податку.

15. Елементи податку з доходів фізичних осіб: суб'єкти та об'єкти оподаткування, предмет оподаткування, загальні засади формування бази оподаткування, ставки оподаткування, система пільг з податку.
16. Елементи податку на прибуток підприємств: суб'єкти та об'єкт оподаткування, база оподаткування, ставки податку, загальний алгоритм розрахунку.
17. Елементи та термінологія оподаткування: суб'єкт (платник) і носій, об'єкт оподаткування, джерело сплати, одиниця оподаткування, податкова ставка і квота.
18. Загальнотеоретичні засади корпоративного прибуткового оподаткування.
19. Зародження держави і податків, етапи розвитку податків та їх коротка характеристика.
20. Історичний розвиток форм оподаткування і функцій податків.
21. Класифікація податків, її ознаки.
22. Методи побудови та види податкових ставок.
23. Мито як складова податкової системи держави та інструмент тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Елементи мита: суб'єкт, об'єкт, база оподаткування, ставки. Порядок обчислення мита та алгоритм розрахунку.
24. Місцеві податки та збори в Україні: економічна сутність та значення, коротка характеристика окремих платежів (комунальний податок, податок на рекламу тощо).
25. Нарахування на фонд заробітної плати та відрахування з заробітної плати та інших видів доходів до соціальних фондів, їх вплив на структуру фінансів суб'єктів господарювання та особистих доходів фізичних осіб.
26. Об'єкт оподаткування податком на прибуток підприємств: особливості формування бази оподаткування.
27. Організаційна структура та функції органів державної податкової служби в Україні.
28. Особливості оподаткування доходів, одержаних від здійснення підприємницької діяльності без утворення юридичної особи (фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності).
29. Особливості оподаткування доходів, одержаних за основним місцем роботи: визначення об'єкту оподаткування та формування бази оподаткування; суми виплат, що не включаються до сукупного річного оподаткованого доходу; суми виплат, на які зменшується дохід з метою оподаткування.
30. Особливості формування бази оподаткування податком з доходів фізичних осіб: застосування різних видів податкових пільг та знижок.
31. Переваги та недоліки прямих й непрямих податків, їх місце в структурі податкової системи.
32. Плата за землю в Україні та її форми: земельний податок та орендна плата. Загальні засади та економічний зміст земельного оподаткування в Україні.
33. Податки в структурі перерозподілу ВВП.
34. Податки та їхні суспільні функції.
35. Податки як форма фінансового методу наповнення бюджетів різних рівнів.
36. Податкова політика: поняття податкової політики та її напрямки.
37. Податок на нерухоме майно в Україні: елементи податку та загальна характеристика алгоритму розрахунку.
38. Податок на додану вартість: загальна характеристика та порядок оподаткування в Україні. Сутність сальдо-методу (метод рахунків-фактур, бруто-різниця) обчислення ПДВ.
39. Податок на прибуток підприємства: економічний зміст та сутність.
40. Порядок визначення в Україні оподаткованого прибутку в податку на прибуток підприємств.
41. Порядок нарахування плати за землю та система ставок для земель різних категорій.
42. Порядок обчислення акцизного податку з імпортованих товарів, ввезених з-за меж митних кордонів України. Маркування окремих видів товарів марками акцизного податку.
43. Порядок обчислення акцизного податку. Формування цін з ПДВ і акцизним податком, обчислення акцизного збору. Маркування окремих видів товарів марками акцизного податку.

44. Порядок обчислення і сплати в бюджет ПДВ: ставки податку; податкове зобов'язання та податковий кредит; дата виникнення податкового зобов'язання.
45. Порядок оподаткування доходів фізичних осіб, одержаних від здійснення операцій з нерухомим майном.
46. Порядок та загальний алгоритм обчислення податку на прибуток підприємств. Система ставок корпоративного прибуткового податку в Україні.
47. Принципи оподаткування: класичні принципи оподаткування А. Сміта та сучасні принципи побудови податкової системи України.
48. Прямі і непрямі податки: їх загальна характеристика та економічний зміст.
49. Прямі та непрямі податки, їх роль в регулюванні доходів фізичних осіб та в податковій політиці держави.
50. Регулююча функція податків, механізм її реалізації.
51. Річний перерахунок сум податку з доходів фізичних осіб: податковий кредит як ключова категорія річного перерахунку, алгоритм та документальне оформлення річних перерахунків.
52. Розподільча та контрольна функції податків.
53. Система загальнодержавного та місцевого оподаткування в Україні: фінансово-економічний зміст, законодавче забезпечення та структура.
54. Система ставок податку з доходів різних категорій фізичних осіб.
55. Склад доходів при оподаткуванні прибутку підприємств.
56. Склад та структура податкової системи України, законодавчі акти, що її регламентують.
57. Ставки як елемент податків та класифікація ставок.
58. Структура податкової системи України та основні принципи її побудови.
59. Суть і значення акцизного податку. Групи підакцизних товарів. Порядок визначення бази оподаткування та обчислення акцизного податку.
60. Тверді і процентні ставки: ознаки класифікації, види та загальна характеристика.
61. Засади майнового оподаткування в Україні.
62. Теоретичні основи корпоративного прибуткового податку.
63. Термінологія оподаткування.
64. Фінансово-економічний зміст санкцій за порушення платниками податків порядку розрахунків з бюджетом і за подання декларацій: фінансові санкції, адміністративні штрафи, пені.
65. Фіскальна функція податків, механізм її реалізації.
66. Функції податків.
67. Характеристика окремих видів місцевих податків і зборів та їх елементи: суб'єкти, об'єкти та предмет оподаткування, ставки платежів.

13. Методи навчання

Методи навчання на лекціях:

- вербальний метод (лекція, дискусія тощо);
- методи візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування тощо);
- інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);

Методи навчання на практичних, семінарських заняттях:

- вербальний метод (дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні, семінарські та лабораторні заняття);
- метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші);

- робота з навчально-методичною літературою (рецензування, підготовка реферату, есе, доповіді тощо);
- інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- кейс-метод (вирішення ситуацій, розв'язання завдань тощо);
- Дослідницький метод
- Пошуковий метод.

14. Методи оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Податкова система» використовуються такі методи оцінювання:

- для поточного контролю у вигляді *усного та письмового опитування, фронтального опитування, тестування, вирішення ситуаційних завдань, розв'язування задач, написання есе (рефератів), виконання індивідуальних та групових проєктів, творчих завдань, тощо.*
- для модульного контролю у вигляді *письмової відповіді, тестування, вирішення ситуаційних завдань, розв'язування задач, тощо.*
- для підсумкового контролю *проведення екзамену або заліку (усна та/або письмова відповідь, тестування, вирішення ситуаційних завдань, розв'язування задач, тощо.).*

15. Засоби діагностики результатів навчання

Робоча програма передбачає застосування засобів діагностики результатів навчання за формами контролю знань:

- *поточний контроль* може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою.
- *модульний контроль* передбачає письмове виконання різних видів контрольних завдань.
- *підсумковий контроль* передбачає проведення залік.

16. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Рекомендоване оцінювання окремих видів навчальної діяльності здобувача вищої освіти:

№	Вид навчальної діяльності здобувачів вищої освіти*	Кількість балів
1.	Реферат, есе	1-5
2.	Вирішення ситуаційних завдань, розв'язання задач	1-5
3.	Індивідуальне завдання	1-5
4.	Відповідь на практичному, семінарському, лабораторному занятті	1-5
5.	Ділова гра, практичний кейс, тощо.	1-10
6.	Участь у публічних заходах (конференція, олімпіада тощо)	1-10
7.	Модульний контроль (для денної форми здобуття освіти)	1-20
8.	Контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти)	1-50

*види навчальної діяльності здобувачів освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни.

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти оцінюються за такими критеріями:

Бали	Критерії оцінювання
90-100	Здобувач вищої освіти повною мірою засвоїв програмний матеріал, виявляє знання основної та додаткової літератури, наводить власні міркування, робить узагальнюючі висновки, використовує знання інших галузей знань, вдало наводить приклади.

82-89	Здобувач вищої освіти демонструє достатньо високий рівень знань, при цьому відповідь досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності або незначні помилки, або присутня недостатня чіткість у визначенні понять.
75-81	Здобувач вищої освіти володіє достатнім обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань для формування висновків, не завжди здатний асоціювати теоретичні знання з практичними прикладами
64-74	Здобувач вищої освіти в загальній формі розбирається в матеріалі, проте відповідь неповна, неглибока, містить неточності, є помилки у формулюванні понять, відчуваються складнощі в застосуванні знань при наведенні прикладів.
60-63	Здобувач вищої освіти в загальній формі розбирається в матеріалі, допускає суттєві помилки при висвітленні матеріалу, формулюванні понять, не може навести приклади.
35-59	Здобувач вищої освіти не володіє переважною частиною програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при висвітленні понять.
1-34	Здобувач вищої освіти не засвоїв програмний матеріал.

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Порядок переведення оцінок у систему ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		для диференційованого заліку, екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для недиференційованого заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

16. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота												Підсумковий контроль	Сума	
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2								Самостійна робота
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12			
2	2	2	3	3	3	3	3	3	2	2	2	10	40	100
Модульний контроль 1 - 10						Модульний контроль 2 - 10								

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50	10	50	100

18. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни «Податкова система» в комплексі навчально-методичного забезпечення, який включає:

- силабус;
- робочу програму навчальної дисципліни;
- методичні вказівки до вивчення дисципліни;
- опорний конспект лекцій;
- варіанти завдань для самостійної та індивідуальної роботи студентів;
- варіанти завдань для модульного контролю;
- варіанти завдань для підсумкового контролю;
- інші матеріали.

19. Рекомендована література

ЛІТЕРАТУРА

- 1 Довгалюк В.І., Ярмоленко Ю.Ю. Податкова система: Навч.посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2007. - 315 с.
- 2 Варналій З.С. Податкова система : підручник / З.С. Варналій, М.В. Романюк К. : Знання України, 2019 567 с.
- 3 Золотько І.А., Податкова система: Навчальний посібник К.: КНЕУ, 2004. - 204 с.
- 4 Крисоватий А.І., Десятнюк О.М. Податкова система: Навчальний посібник - Терноп.: Карт-бланш, 2014. - 331 с.
- 5 Онисько С.М., Тофан І.М., Грицина О.В. Податкова система: Підручник- Львів: "Магнолія плюс", 2004. - 312 с.
- 6 Соколовська А.М., Податкова система держави: Теорія і практика становлення - К.: Знання-Прес, 2015. - 454 с.

Допоміжна

1. Варналій З.С. Податкова система України: інституціонально-функціональна структура та шляхи модернізації / З.С. Варналій // Міжнародний науковий журнал Економічний дискурс. Випуск 2. 2018. С. 15-24.
2. Буряковский В.В., Кармазин В.Я. Налоги.– Днепропетровск: Пороги, 1998.
3. Бутинець Ф., Шатило Н. Податковий облік в Україні.- Житомир: ЖІТІ, 1998.
4. Гаркушенко О.М. Податки на продажі в цифрову епоху: уроки для України: науково-аналітична доповідь; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. К., 2018. 42 с
5. Дернберг Р. Л. Международное налогообложение: Перевод с англ. - Москва: ЮНИТИ, 1997, с. 375.
6. Кэмпбелл Р., Макконнелл, Стенли Л. Брю. Экономика: Принципы, проблемы и политика, в 2 т. - М.: Республика, 1992, с. 399.
7. Пушкарева В. М. История финансовой мысли и политики налогов: Учеб. пособие. - М.: 1996, с. 191.
8. Фінансове право: Підручник / Керівник авт.колективу і відп.ред. Л.К.Воронова.- Харків: Фірма "Консум", 1998.
9. Головка В.І. Фінансово-економічна діяльність підприємства: контроль, аналіз та безпека [Текст]: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / В.І. Головка, А.В. Мінченко, В.М. Шарманська. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 448 с.
10. [Економіка підприємства: Навч. посіб. / Уклад.: Н.В. Романченко, Т.В. Кожемякіна, К.В. Пічик. Київ : НАУКМА, 2018. 304 с.](#)
11. Комаринський Я., Яремчук І. Фінансово-інвестиційний аналіз. Навч. пос. – К.: «Українська енциклопедія» ім.М.П.Бажана, Агентство «Книга Пам'яті України», 1996. – 295 с.

15. Інформаційні ресурси, у т.ч. в мережі Інтернет

<http://www.rada.gov.ua>

www.icps.kiev.ua – Міжнародний центр перспективних досліджень.

www.invest.delovoy.com – Інвестиційний експерт.

www.minfin.gov.ua – Міністерство фінансів України.

www.ukrstat.gov.ua – Державний комітет статистики.

www.usfa.kiev.ua – Українське товариство фінансових аналітиків.

www.fas.com.ua – Фінансовий аналітик-сервіс.